

posebno na Irskem hudo zanemarilo. Še le tačas se je tudi Angleška država spomnila, da je dolžna iz pograbljenega cerkvenega premoženja katoličanov šole staviti. Sklenili so po nasvetu lorda Grej-a ljudske šole podpirati s tim pogojem, da si je država prihranila nadzorništvo na tiste šole, ktere bode podpirala. Odbor, ki šole ogleduje, vstanovil se je leta 1839.

(Dalje prib.)

P a š n i k.

Uči tako, da bo vednost in znanje združeno! Ni dovolj, da učitelj samo uči, kaj naj bi se storilo; temuč učenec naj se precej vadi storiti to, česar se uči. Suhe vodila so prazna slama. Veliko sedanjih šol pošlje po svetu učence, ki sicer dovolj, tudi preveč vedo, pa le malo ali nič ne znajo. To pride od tod, ker se v marsikteri šoli le preveč gonijo suhe vodila, predpisi, postave i. t. d., ne uči in ne vadi pa se djansko, da bi se vodila zasledovale, pojasnovala i. t. d. Postavimo, nekteri učitelj, ko uči materinščino, skerbi le za to, da učencom prav veliko gramatičnih vodil v glavo zabije; da bi pa učence vadil, kaj in kako naj vodila rabijo, mu ni mar. Taka je navadno tudi v drugih naukih, posebno pri branju. Otroci naj se ne učé samo brati, ampak učé naj se to, kar berejo, tudi razumeti, da vedno več vejo in se pripravljajo za resnično življenje.

Šolska roba.

Iz spisja. Zapišite vse slovenske čerke po abecednem redu, in podčrtajte samoglasnice dvakrat, soglasnice pa enkrat!

Zastavite naslednje besede tako, da bodo kako misel povedale: otrok, učiti, učenec, bučati, konj, spati, deček, peti, grom, zvonovi, razgetati, odgovarjati.

Prepišite te le stavke, in zaznamovajte osebek z 1, povedek pa z 2: Kovine so težke. Smereka je drevo. Železo zarjevi. Učenec je priden. Vodnik je bil pesnik. Sava je reka. Triglav je gora. Ljubljana je mesto. Kri je rudeča. Voda je hladna. Vert je zelen. Cerkev je lepa. Bog je duh. Duša je neumerjoča.

Poiščite h tem le osebkom imé za povedek: Gos — . Postojna — . Voda — . Krajnsko — . Avstrijansko — . Železo — . Lonec — . Miza — . Vol — . Glava — .

Poiščite h tem le osebkom prilog povedek: Viola je — . Trava je — . Železo je — . Ti si — . Miza je — . Oglje je — . Sneg je — . Gora je — . Dolina je — . Svinec je — . Platno je — . Otrok je — . Led je — . Pes je — .

Povejte od teh le osebkov: kaj delajo: Mizar — . Dekla — . Konj — . Ovca — . Krajač — . Učenec — . Kosec — . Dete — . Pes — . Ptici — .

Iz številstva. Jakec ima v hranilni puščici dvajsetice, tolarje in cekine, vkup 24 denarjev. Če je v puščici trikrat toliko dvajsetice in dvakrat toliko tolarjev kot cekinov, koliko je vsakterih denarjev netri?

Ozir na II. tečaj „Tovaršev.“

Naravno je, da bravec rad domišljuje se z veseljem na tē ali une prebrane sestavke in ne le, da na nje pogostoma misli, temuē jih tudi večkrat prečita in tim bolje zapamti, čim marljiveje in pazljiveje stvar prebira. — Prebiraje vsih 24. listov verlega našega lanskega „Tovarša“, pride mi na um tista neprecenljiva korist, ktero zamore prisvojiti si pravi prijatelj „Tovaršev“, kateri je posamezne liste njegove skerbno in premišljeno pregledoval. Naj mi bo toraj dopuščeno, da v početku že tekočega leta kratko pregledam nekterih imenitniših sestavkov in tako spominjam bravece ukapolnega zaderžaja, nahajočega se v vsakem listu lanskega tečaja „Tovarševega“.

1. Tečno učilo, pisano od vrednika samega g. Andreja Praprotnika. V tem zares tečnem učilu bi rekel, nahaja učitelj glavne svoje šolske potrebe; ker šole, ravnajoče se po ti metodiki gotovo znatno napredujejo. To morem ložje terditi misle na prejšnje razlaganja nekterih učiteljev, kateri so svojim učencom prisvojevali prve pojme tako, da se pamenten človek v sedanjem veku smejati mora. Primernejega učila menda ni mogoče podati slovenskim pripravnikom od tega, ker tu ti je redoma po predpisani početnici vse navedeno, kar potrebuješ pri razlaganju prebranih vaj v omenjeni knjigi.

2. Pašnik nam je donašal od raznih slovenskih pisateljev nektere verlo dobre svete, po katerih naj bi se skerbni učitelj pazljivo ravnal, kateri hoče, da mu bode šola na diko in slavo.

3. Kratek obris godb. povestnice, sestavljen od g. Franca Ser. Adamiča, kateri je že v več obzirih pokazal plemenito in navdušeno svoje serce za slovenstvo, kar pričajo tudi krasni njegovi napevi priloženi „Tovaršu“. Pozneje nadaljevana je bila godb. povestnica od gosp. vrednika „Tovarševega“. Celi ta spis podaja lepo priliko vsim, kateri hočejo svojo vednost v godbi na pravi podlagi historični imeti in pripomogel je gotovo marljivim g. učiteljem veliko k njih omiki.

4. Nauk o branju v sred. in višj. razr. ljud.

šol od gosp. —k. Tega marljivega gosp. dopisnika zares delo samo hvali; ker v obilnih njegovih verlih spisih, nahajočih se v „Tovaršu“ je vselej pokazal, da je mož učen in skoz in skoz izverstno sposoben za šole. Zadržaj njegovega pisanja je živ dokaz visokih njegovih misel in urnih njegovih rok.

5. Iz zgodovine keršanske ljudske šole bilo bi po mojih mislih dobro in primerno, ako bi marljivi učitelji bolj odraščanim in pametnim učencem razlagali nekatere odlomke iz imenovanega spisa, kateri znajo plodonosni biti mladini in k njih omiki veliko pripomoči.

6. Keršanska odreja nam priča že velikokrat rečeno, da slovenski svet ni tak, kakoršnega predstavljajo si nekateri nesramneži, da si prizadeva vselej on tudi za višjo sverho in da hoče, naj bi bila vsaka reč, toraj tudi učilo osnovano na pravi kerščanski podlagi, drago Bogu in ljudem.

7. Dalje nahajamo tudi naukapolni spis o sadjoreji po gospodu Andreju Štamcar-u, v katerem imenovani gospod pisatelj razumljivo, neobširno razlaga, kako se moraš ravnati pri tem koristnem predmetu. Ker je gosp. Štamcar znan in marljiv sadjorejec, je gotovo njegova beseda tim tehtneja. Naj bi bil toraj verli spis k spodbudi in posnemanju slovenskim učiteljem!

8. Spis na 280. strani zasluži tudi, da bi ga mnogi učitelji večkrat prečitali in ne prezerli nobene besedice. Naveduje namreč lastnosti keršč. učitelja, s katerimi edino spolniš natanko tukajšno svojo težko nalogo, vplemenitiš sebi in otrokom serce, ter pripelješ sebe in nje k pravemu cilju. Sostavljen je od našega verlega domoljuba in urnega pisatelja g. L. Podgoriški-ga.

9. Opomini učiteljem za vsaki mesec, kako naj bi ravnali, da bi bilo njih početje boljsega vspeha, so tudi dobri in stojé na pravem mestu. Da bi le bilo mnogo posnemovavcov.

10. Književstvo je mnogokrat priporočevalo koristne knjige učiteljem, po katerih naj bi zmožni učitelji in sploh vsi vneti Slovenci radi segli. Bog daj, da bi v nastopljenim letu prav veliko knjig zagledalo beli svet na učiteljsko in na vesoljno korist!

11. Učilni načert černomeljske šole naj bi tudi sel-skim šolam bil vodnik, ktere želé sebi v slavo in domovini v korist biti.